

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIELNIK

I WSTĘP

1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Mielnik jest skrajnie południową gminą województwa podlaskiego. Od wschodu graniczy z Białorusią, na południu natomiast - z województwami: mazowieckim i lubelskim, gdzie naturalną granicę stanowi rzeka Bug. Gmina składa się z ponad 20 jednostek osadniczych, tworzących 13 sołectw. Największą miejscowością, stanowiącą jednocześnie siedzibę gminy jest Mielnik.

Powierzchnia gminy wynosi 196,2 km² z czego 60 % stanowią lasy, 40 % - użytki rolne. Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego obszar gminy Mielnik należy do jednostki pierwszego rzędu - Europy Wschodniej. Gmina leży na Wysoczyźnie Drohickej, która wchodzi w skład makroregionu - Nizina Północnopodlaska. Dolina Bugu stanowi tu część odrębnego mezoregionu - Podlaskiego Przełomu Bugu - zaliczanego do Niziny Południowopodlaskiej.

Według ewidencji ludności, Gminę Mielnik zamieszkuje 2713 osób, a liczba mieszkańców w samej miejscowości Mielnik wynosi 938 osób (stan na 20.05.2008r)

II ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

1. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze wzmianki kronikarskie o Mielniku pojawiły się w 1260 r. Jednak gród, założony przez książąt ruskich istniał od XI w. Mielnik, zlokalizowany przy dwóch szlakach handlowych – rzece Bug, będącej szlakiem handlowym między Gdańskiem a Lwowem i drogą z Wilna do Krakowa, miał doskonałe warunki rozwoju gospodarczego, ale również przez to stanowił łakomy kąsek dla wszystkich, chcących przejąć to istotne dla handlu miejsce. Od XI do XII wieku Mielnik stanowił własność rosyjskiego księcia Daniela Szwarno. W 1240 roku Tatarzy zniszczyli i ograbili Mielnik, a książęta teutońscy splądrowali okolice Mielnika w 1378 roku. Wiek XIV i XV pod panowaniem Litwinów był dla Mielnika czasem spokojnego, dostatniego rozwoju. Na początku XIV w. powstał tu zamek, będący ogniwem w systemie obronnym zachodniej granicy państwa litewskiego. W 1440 roku Mielnik otrzymał prawa miejskie na prawie chełmińskim, a liczba mieszkańców przekroczyła 1500 osób.

Wiek XVI zastał Mielnik jako miasto rosnące w siłę. W miejscowości funkcjonowały wówczas dwie cerkwie prawosławne i dwa kościoły rzymsko-katolickie. W 1569 r. na mocy Unii Lubelskiej miasto zostało wcielone do Korony. Rozpoczęto eksploatację złóż kredy, w regionie funkcjonowało 20 sklepów i 5 młynów. Miasto, pełniące funkcję starostwa i stolicy ziemi mielnickiej było ważnym ośrodkiem handlowym, gospodarczym oraz kulturalnym i religijnym.

Czas prosperity Mielnika minął wraz z Potopem Szwedzkim w 1655 roku. Mielnik został ponownie zniszczony i utracił 480 mieszkańców. W związku z wybudowaniem nowego mostu na rzece Bug w pobliżu miasta Siemiatycze, Region Mielnik zaczął się

przeobrażać z ośrodka handlowego w teren rolniczy, na którym eksploatowano również złoża kredy.

Podobnie jak wiele podlaskich miejscowości, Mielnik boleśnie odczuł działania wojenne XVII w. Gospodarcze ożywienie początku XVIII w., kiedy to miasto podnosiło się z wojennych pożóg, zostało przerwane rozbiorem Polski w 1795 r. Mielnik trafił pod panowanie carskie. W 1919 roku natomiast, na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Niemcami, Rosją i Polską, tereny wschodnie- w tym Mielnik ,zostały na powrót przyłączone do Polski. W 1918 rejon Mielnika liczył 2639 osób, ale do 1950 roku liczba ludności spadła do 826 osób.

Rzeka Bug w rejonie Mielnika stanowiła często linię frontu podczas działań I i II Wojny Światowej. Niemcy rozmieścili swoje wojska na południowo-zachodnim, a Rosjanie na północno-wschodnim brzegu rzeki. Ludność była wysiedlona z Mielnika, miasto palono, a pozostałości z kamiennych kościołów służyły jako stajnie dla koni.

Ze względu na swe strategiczne położenie Mielnik stanowi kulturową i historyczną perłę Podlasia. Z tej samej jednak przyczyny, musiał być też świadkiem wojennej zawieruchy i boleśnie odczuł zmieniające się koleje polskiej historii.

2. STAN OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Mielnik – wieś, dawniej miasto duże i ważne (utracił prawa miejskie w 1934 roku), położone na prawym brzegu rzeki Bug na bogatych złożach kredowych, dotąd intensywnie eksploatowanych. Ośrodkiem rozplanowania lokacyjnego był obszerny prostokątny rynek, obecnie zamieniony w zadrzewiony skwer. W jego pierzei wschodniej, na rogu ul. Brzeskiej wzniesiona została około XIX wieku bożnica - obecnie odremontowana. Na wysokiej Górze Zamkowej (189 m n.p.m.) z przepięknym widokiem na dolinę Bugu zostały resztki kamiennych baszt, wałów i fos oraz ruiny kaplicy Św. Aleksandra Newskiego, zbudowanej w 1865 roku dla uczczenia ocalenia cara Aleksandra II. Na zamku niskim, u podnóża grodziska, znajdują się ruiny zburzonego w 1915 roku kościoła Św. Mikołaja. Interesującym dla zwiedzających obiektem jest także dawna plebania przy ul. Brzeskiej, zapewne z około połowy XIX wieku, przebudowana w XX wieku. W sąsiedztwie dawnego zamku znajduje się również wzgórze cmentarne z Cerkwią Pokrowy Matki Bożej zbudowaną po 1776 r. w konstrukcji zrębowej, drewnianej. Nie opodal, przy ulicy Brzeskiej, można podziwiać piękny zabytek dawnego miasteczka - cerkiew Narodzenia Bogarodzicy, odbudowaną i wyremontowaną w 1825 r. To w tej właśnie cerkwi, modlił się w 1260 roku przed cudowną ikoną "Spasa Izbawnika" książę Wasylko Romanowicz. Nieco dalej, także przy ulicy Brzeskiej znajduje się cerkwisko po cerkwi "Woskresienskiej", przeniesionej na Świętą Górę w Grabarce, która przetrwała aż do celowego podpalenia w 1990 r. Obecna jest jej kopia. Na wzgórzu przy ul. Brzeskiej usytuowany jest (zapewne w miejscu dawnego kościoła 1513-1829 p.w św Rocha) kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego zbudowany w latach 1912-20.

Zabytki Mielnika wpisane do rejestru zabytków Podlaskiego Konserwatora Zabytków:

- ✓ Układ przestrzenny, XV-XVI w., nr rej.: 477 z 17.12.1979r.
- ✓ Kościół (ruiny) , XVI w., nr rej.: 83 (89) z 24.01.1957r.
- ✓ Plebania, 2 poł. XVIII w.; nr rej 301 z 25.11.1966 r.
- ✓ Cerkiew prawosławna p.w. Narodzenia MB, 1825 r., nr rej.: 598 z 17.04.1985 r.
- ✓ Kaplica prawosławna cmentarna p.w. MB Opiekuńczej, drewniana, ok. 1770 r., nr rej.: 599 z 26.08.1985 r.
- ✓ Synagoga, ul. Pl. Kościuszki 1, poł. XIX w., 1920 r., nr rej.: 829 z 27.05.1997 r.

- ✓ Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego, murowany, 1913-1920, nr rej.: A-32 z 26.09.2002 r.

✓

Zabytki nie wpisane do rejestru zabytków Podlaskiego Konserwatora Zabytków:

- ✓ Ruina kaplicy prawosławnej p.w. Św. Aleksandra Newskiego, murowana, 2 poł. XIX w., zniszczona l.30-te XX w.
- ✓ Kapliczka, ul. Brzeska, murowana, 2 poł. XIX w (?)

Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków Podlaskiego Konserwatora Zabytków:

- **Mielnik, st. 1**, Gm. Mielnik, pow. Siemiatycze, grodzisko wczesnośredniowieczne zw. „Góra Zamkowa”, nr rej. 23/A, Dec. Nr Kl.X-1/3/205/1966 z 07.03.1966 r., nr rej. 23/A, Dec. 535-1/6/81 z 06.10.1981 r.

Stanowiska archeologiczne:

- Dz. Nr 5242 – stanowisko archeologiczne Mielnik 6/10: osada datowana na młodszą epokę kamienia – epokę brązu; ślad osadnictwa – okres starożytny; osada – wczesne średniowiecze XII – XIII w.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

Gmina położona jest w obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”. Znaczna część jej powierzchni znajduje się na obszarze chronionego krajobrazu „Dolina Bugu” odznaczającego się mało zniekształconym środowiskiem, o zachowanej równowadze ekologicznej i wysokich walorach krajobrazu naturalnego. Bardzo cenne jest środowisko przyrodnicze Doliny Bugu stanowiącej unikalne skupisko wielu zbiorowisk roślinnych oraz bogactw świata zwierząt. Zwłaszcza różnorodny jest świat ptaków.

Gmina stanowi element krajowego i europejskiego systemu przyrodniczego o funkcjach: ekologicznej, bioklimatycznej, krajobrazowej i rekreacyjnej i jest potencjalnym obszarem rozwoju wędkarstwa, łowiectwa, turystyki krajoznawczej i wypoczynku pobytowego związanego z w/w funkcjami.

Mielnik położony jest w Dolinie Bugu w południowej części gminy stanowiącej Podlaski Przełom Bugu. Powierzchnia na której leży ma charakter falisto-pagórkowatej równiny. Urozmaicają ją wzgórza moren czołowych, z których najwyższe znajduje się na północ od Mielnika - to Góra Uszeście wznosząca się na wysokość 204 m n.p.m.

Ze względu na przepiękny krajobrazowo, bogaty pod względem przyrodniczym obszar utworzono na terenie Mielnika :

- Rezerwat przyrody „Uszeście” - uznany w 1985 r. o pow. 12,06 ha. Jest to rezerwat florystyczny, którego celem ochrony jest zachowanie roślinności kserotermicznej zawierającej w swym składzie szereg gatunków rzadkich i podlegających ochronie prawnej.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Głogi” - o pow. 59,61 ha, którego celem ochrony jest zachowanie fragmentu krawędzi przełomowej doliny Bugu, charakteryzującej się bogatą rzeźbą terenu, rzadką roślinnością kserotermiczną i wysokimi walorami krajobrazowymi.

3.1. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem województwa podlaskiego na krainy klimatyczne (wg. S.I. Pióra) obszar gminy Mielnik leży w większej swej części w Krainie Wysoczyzn Północnopodlaskich (Wysoczyzna Drohicka). Wyjątkiem tu jest dolina Bugu, zaliczona do Krainy Nadbużańskiej charakteryzującej się jednymi z najlepszych warunków klimatycznych na Podlasiu.

Ze względu na fakt, iż gmina leży we wschodniej części kraju na warunki klimatyczne duży wpływ mają masy powietrza polarno-kontynentalnego. Sumy rocznych opadów wynoszą 500 - 600 mm. Miesiącem najcieplejszym jest lipiec (śr. VII 18°C), a najzimniejszym - styczeń (śr. I -4°C i poniżej). Mielnik, położony na prawym zboczu Doliny Bugu eksponowanym na południe, ma odrębny mikroklimat. Dzięki głębokiemu wcięciu doliny rzecznej miejscowość osłonięta jest od wpływu wiatrów z kierunku północnego i północnowschodniego. Ze względu na łagodne zimy i stosunkowo wysokie temperatury latem, przypisuje się miejscowemu klimatowi niektóre cechy klimatu śródziemnomorskiego.

3.2. Krajobraz

Powierzchnia wysoczyzny, na której leży gmina ma charakter falisto-pagórkowatej równiny. Urozmaicają ją wzgórza moren czołowych, z których najwyższe znajduje się na północ od Mielnika. Jest to Góra Uszeście wznosząca się na wysokość 204 m n.p.m. Dodatkowo obszar wysoczyzny porożcinany jest dolinami dopływów Bugu - Mętnej i Moszczonaj. W kierunku północnowschodnim rzeźba jest mniej urozmaicona, powierzchnia staje się bardziej płaska i wyrównana. Ku dolinie Bugu wysoczyzna opada wysokimi stromymi stokami, które porożcinane są głębokimi wcięciami erozyjnymi.

Bardzo istotnym elementem krajobrazu naturalnego gminy jest rzeka Bug. Kręta dolina rzeki o stosunkowo wąskim dnie i nachylonych zboczach jest dominującym czynnikiem kształtującym charakter tego obszaru. Dolina o generalnym przebiegu SE-NW, stanowi odrębny mezoregion - Podlaski Przełom Bugu. Jej szerokość jest zmienna; w okolicach Mielnika zwęża się do 1,3 km, zaś w części północno-zachodniej wynosi 4,5 - 5 km. Strome zbocza, o wysokościach do około 55 m, ograniczają dolinę Bugu pod Mielnikiem. Rzeka przecina tu w poprzek wyniesienia wysoczyznowe, a w tym także garb utworzony przez skały kredowe. Ten odcinek doliny Bugu, mający charakter przełomu, tworzy rejon o wyjątkowo urozmaiconej rzeźbie. Dopływy Bugu - Mętna i Moszczona, są niewielkimi rzekami o małych przepływach. Płyną one dolinami o niewielkim spadku. Sprzyja to zabagnieniu i zatorfieniu ich dna. W Dolinie Bugu, w starorzeczach występują niewielkie jeziora, które dodatkowo ożywiają ten obszar.

3.3 Obszary prawnie chronione

W obrębie Gminy Mielnik obszary prawnie chronione zajmują 17891,6 ha powierzchni gminy, co stanowi 9,11% terenów gminy.

Na terenie gminy Mielnik funkcjonują następujące formy ochrony:

1. Rezerwaty przyrody:

- *Góra Uszeście* - uznany w 1985 r., o pow. 12,06 ha. Jest to rezerwat florystyczny, którego celem ochrony jest zachowanie roślinności kserotermicznej zawierającej w swym składzie szereg gatunków rzadkich i podlegających ochronie prawnej.
- *Grąd Radziwiłłowski* - uznany w 1990 r., o pow. 24,16 ha. Jest to rezerwat leśny, którego celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym fragmentu lasu grądowego charakterystycznego dla Wysoczyzny Drohickiej z dominującym gatunkiem dębu szypułkowego w wieku 140-170 lat.

2. *Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Bugu”* - odznaczający się mało zniekształconym środowiskiem, o zachowanej równowadze ekologicznej i wysokich walorach krajobrazu naturalnego. Stanowi element krajowego i europejskiego systemu przyrodniczego o funkcjach: ekologicznej, bioklimatycznej, krajobrazowej i rekreacyjnej i jest potencjalnym obszarem rozwoju wędkarstwa, łowiectwa, turystyki krajoznawczej i wypoczynku pobytowego związanego z w/w funkcjami. Zasady prowadzenia działalności gospodarczej na tym obszarze określa rozporządzenie Nr 4/98 Wojewody Białostockiego z dnia 20 maja 1998 r.

3. *Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Głogi”* - o pow. 59,61 ha, którego celem ochrony jest zachowanie fragmentu krawędzi przełomowej doliny Bugu, charakteryzującej się bogatą rzeźbą terenu, rzadką roślinnością kserotermiczną i wysokimi walorami krajobrazowymi.

4. Pomniki przyrody - drzewa i głązy narzutowe:

- głąz narzutowy o obw. 6,3 m; wysokości 1,5; długości 2,5 m i szerokości 1,8 m położony na skraju wsi Sutno (ark. ewid. 87),
- głąz narzutowy o obw. 6,02 ; wysokości 1,08 m; długości 1,9 m i szerokości 1,7 m położony obok posesji nr 4 we wsi Moszczona Królewska (ark. ew. 209),
- dąb szypułkowy o obwodzie 410 cm, wysokości 20 m i wieku około 250 lat położony na posesji szkoły w Mielniku 9ark. ew. 133),
- sosna pospolita o obw. 353 cm, wysokości - 14 m i wieku około 120 lat położona przy drodze między Osłowem a Mielnikiem (ark. ew. 134),
- lipa drobnolistna o obw. 235 cm, wysokości 22 m i wiek ok. 120 lat położona we wsi Moszczona Królewska przy posesji nr 46 (ark. ew. 206),
- topola czarna o obw. 440 cm, wysokości 24 m i wiek około 100 lat położona we wsi Moszczona Królewska na gruntach wspólnoty wsi (ark. ew. 207),
- dąb szypułkowy o obw. 417 cm, wysokości 14 m i wieku około 250 lat położony obok wsi Sutno (ark. ew. 357)
- 6 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 2,68 ha w tym ekosystemy bagienne o łącznej pow. 1,92 ha i oczka wodne o łącznej powierzchni 0,76 ha.

4. TURYSTYKA

4.1 Szlaki turystyczne

Szlaki turystyczne stanowią ważny element zagospodarowania turystycznego każdego obszaru. Coraz częściej turyści odwiedzający atrakcyjne pod względem krajobrazowym miejsca decydują się na aktywne formy wypoczynku : piesze wycieczki, kajakowe spływy czy rowerowe eskapady.

Wszystkie szlaki turystyczne występujące na terenie gminy Mielnik mają rangę lokalną. Znajdują się tu szlaki piesze, rowerowe i wodne. Prawie wszystkie przebiegają zarówno przez teren gminy, jak i poza nim.

Nadbużańskie Podlasie dysponuje sześcioma szlakami pieszymi oznakowanymi przez regionalny oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego. Szlaki piesze służą również turystyce rowerowej.

Tabela 1 Wykaz znakowanych pieszych szlaków turystycznych Nadbużańskiego Podlasia (stan na dzień 30.XI.2000 rok)

Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Kolor szlaku	Długość (km)
Bunkrów	Wólka Nadbużna – Mielnik	niebieski	23,0
Doliny Moszczonej	Olendry – Nurzec Stacja	zielony	22,0
Kupiecki	Niemirów – Osnówka	żółty	86,0
Nadbużański	Tonkiele – Turna Mała	czerwony	27,5
Powstania Styczniowego	Okreżny wokół Siemiatycz	czerwony	24,0
Nadbużańskim Traktem	Ciechanowiec – Podgórze-Gazdy	zielony	67,2

Źródło: Dane oddziałów PTTK z województwa podlaskiego

W gminie Mielnik funkcjonują także inne piesze szlaki turystyczne, między innymi:

- ✓ Góra Zamkowa,
- ✓ zabytki kultury sakralnej,
- ✓ odkrywkowa kopalnia kredy,
- ✓ rezerваты przyrody „Góra Uszeście” i „Grąd Radziwiłłowski”,
- ✓ zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Głogi”,
- ✓ obszar chronionego krajobrazu „Dolina Bugu”,
- ✓ pomniki przyrody,
- ✓ szlak widokowo – krajobrazowy wzdłuż starorzecza Bugu.

Większość szlaków koncentruje się na obszarach chronionych oraz leśnych, co pozwala turystom poznać walory środowiska przyrodniczego. Znakowane szlaki rowerowe

pojawiały się w gminie Mielnik, podobnie jak w całym województwie podlaskim, stosunkowo niedawno. Cieszą się jednak coraz większym zainteresowaniem ze strony odwiedzających te okolice turystów, dlatego w przyszłości planowana jest rozbudowa tej formy zagospodarowania turystycznego gminy.

Tabela 2 Atrakcje turystyczne w Mielniku i okolicy

Miejsowość	Odległość od Mielnika
Drohiczyn	- Zabytki, przeszłość historyczna - 30 km
Ciechanowiec	- skansen, muzeum rolnictwa - 70 km
Białowieża	- Puszcza, muzeum, żubry - 80 km
Św. Góra Grabarka	- miejsce kultu prawosławia - 10 km
Sarnaki, Klimczyce i okolice	- związane z tajemnicą wojenną V2 - 15 km
Janów Podlaski	- Stadnina Koni Arabskich - 30 km
Podniebne loty motolotnią i inne atrakcje	- Mielnik

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Gminy Mielnik

4.2. Rezerwaty przyrody

Ze względu na przepiękny krajobrazowo, bogaty pod względem przyrodniczym obszar utworzono na terenie gminy następujące rezerwaty przyrody:

1. Rezerwat przyrody "Uszeście" - unikalna roślinność kserotermiczna - Mielnik
2. Rezerwat przyrody "grąd Radziwiłłowski" - fragmenty charakterystycznego lasu - Radziwiłłówka
3. Zespół przyrodniczo - krajobrazowy "Głogi" w Mielniku - charakterystyczny teren i szata roślinna
4. Obszar chronionego krajobrazu "Doliny Bugu" - obejmuje całe północne pobraże Bugu
5. Pomnikowe drzewa, głązy narzutowe
6. Wspaniałe punkty widokowe w Mielniku, Sutnie, Wajkowie, Niemirowie, Radziwiłłowce
7. Złóża kredy w Mielniku, skamienieliny z dawnego morza
8. Starorzecza Bugu w Mielniku, Sutnie, Niemirowie, Wajkowie, Osłowie

4.3. Baza noclegowa

Baza noclegowa stanowi najważniejszy i decydujący element zagospodarowania turystycznego. Usługi noclegowe należą do podstawowych usług turystycznych, bowiem

umożliwiają turyście przebywanie poza stałym miejscem zamieszkania dłużej niż jeden dzień. Obiekty noclegowe warunkują w dużym zakresie liczbę i długość pobytów turystycznych, a tym samym rozwój pozostałych komplementarnych usług turystycznych. Liczbę miejsc noclegowych w obiektach noclegowych uznano więc, za podstawowy wskaźnik informujący o intensywności zagospodarowania turystycznego, gdyż jest ona na ogół skorelowana z pozostałymi usługami turystycznymi i uzupełniającymi.

Na terenie Gminy Mielnik znajdują się następujące miejsca noclegowe:

1. Samorządowy ośrodek wypoczynkowy - oferuje 21 miejsc noclegowych w domkach kempingowych;
2. Ośrodek wypoczynkowy OSP - oferuje 38 miejsc noclegowych w pokojach 1,2,3,4 i 5 osobowych;
3. Pensjonat Panorama - oferuje 33 miejsca noclegowe w pokojach 1,2,3 osobowych z łazienkami, tv i tarasami widokowymi;
4. Pola namiotowe w Uroczysku "Głogi" i "Topolina" ;
5. Możliwość noclegów dla grup zorganizowanych w okresie wakacji w budynku szkoły podstawowej w Mielniku ;
6. Kwatery agroturystyczne :

- ✓ Śnieżko Elżbieta i Jerzy - Mielnik tel.085-6577105
- ✓ Dacewicz Leokadia - Mielnik tel.085-6577110
- ✓ Wysocka Irena - Mielnik tel.085-6577125
- ✓ Szymańska Elżbieta - Wajków tel. 085-6577255
- ✓ Pogrebniak Olga Radziwiłłówka tel. 085-6577444
- ✓ Remesz Olga i Bazyl Homoty
- ✓ Juzefowicz Mirosław Mielnik tel. 085 6577070
- ✓ Szymański Piotr Mielnik tel. 085-6577068
- ✓ Biedrzycka Aleksandra Mielnik tel. 085-6577057
- ✓ Charkiewicz Maria Mielnik tel.085-6577115
- ✓ Kierkowicz Jerzy Mielnik tel. 085-6577156
- ✓ Mirowska Halina Mielnik, tel. (0-85) 6577231
- ✓ Biedrzycka Katarzyna Mielnik, tel. (0-85) 6577057
- ✓ Dmitruk Jan Mielnik, tel. (0-85) 6556348
- ✓ Iwanowska Maria Mielnik, tel. (0-85) 6577137
- ✓ Kałaczyńska Małgorzata Sutno, tel. (0-85) 6577173
- ✓ Krajewska Apolonia Sutno 2, 17-307 Mielnik
- ✓ Kudelski Wojciech Mielnik, tel. 0 601916125
- ✓ Kędziora Klaudia Mielnik, tel. (0-85) 6577056
- ✓ Mormol Maciej Sutno, tel. (0-85) 6577294

Biorąc pod uwagę fakt, że turyści oczekują szerokiej gamy typów zakwaterowania, nawet w rejonach wiejskich, baza noclegowa gminy Mielnik jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Koszt miejsc noclegowych zawiera się w sporym przedziale cenowym, a w każdym typie zakwaterowania jest odpowiedni poziom wygód.

4.4. Baza gastronomiczna

Baza żywieniowa w gminie, w porównaniu z noclegową, jest bardzo słabo rozwinięta. Jednak dotychczas dostosowuje się ona dość dobrze do istniejącego popytu. Możliwości rozwoju turystyki na tym terenie mogą sprzyjać wzrostowi liczby lokali gastronomicznych. Powstawanie nowych gospodarstw agroturystycznych i ekoturystycznych na pewno powiązane będzie z rozwojem gastronomii i tworzeniem nowych sposobów zapewnienia turystom pożywienia. Duże nadzieje wiązać można z produkcją żywności ekologicznej.

Na terenie gminy funkcjonują następujące punkty gastronomiczne:

- Restauracja „Wczasowa” – kuchnia staropolska
- Restauracja „Panorama” – 90 miejsc konsumpcyjnych w dwóch salach, dania regionalne
- Bar „Pod Beczułką” – lokal szybkiej obsługi, piwiarnia
- Bar, Restauracja „Ostoja”

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Gospodarka wodna

Na terenie gminy Mielnik istnieje sieć wodociągowa o łącznej długości ok. 80 km, co stanowi ok. 40,7 km na 100 m². Obejmuje 20 miejscowości, do których należą: Mielnik, Wajków, Sutno, Niemirów, Osłowo, Maćkowicze, Maćkowicze Kol., Olchowice, Stankowicze, Kudelicze, Homonty, Pawłowicze, Oksiutycze, Moszczona Królewska, Radziwiłłówka, Wilanowo, Tokary, Mętna, Adamowo.

Źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę są ujęcia:

1. SW-1 Mielnik – Grabowiec, wyd. 150 m³/h
2. SW-2 Mielnik – Grabowiec, wyd. 123 m³/h

Dwie miejscowości położone na terenie gminy – Wilanowo i Tokary – korzystają z wodociągu, należącego do gminy Nurzec, z ujęciem w Klukowiczach.

Roczne zużycie wody w gminie wynosi 60.000 m³. Z zasobów tych korzystają 952 gospodarstwa domowe czyli niemal 80% ogółu gospodarstw.

5.2. Kanalizacja sanitarna

Na terenie gminy nie występują scentralizowane systemy kanalizacji sanitarnej. Ścieki odprowadzane są do urzędów lokalnych i wywożone przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Mielniku.

Stan gospodarki ściekowej na terenie gminy należy ocenić jako niezadowolający. Ścieki gromadzone w zbiornikach, które często nie są szczelne mogą powodować negatywny wpływ na środowisko w postaci skażenia gleby, a zwłaszcza wód podziemnych.

Brak rozwiązania odprowadzenia i oczyszczenia ścieków obniża standard życia mieszkańców i stanowi barierę w rozwoju gminy.

Na terenie gminy działa też kanalizacja deszczowa, umiejscowiona głównie w Mielniku przy ulicach:

- ul. Brzeska 1580 m /dr. powiatowa/
- ul. Królewska 750 m /w tym 540 dr powiatowa/
- ul. Strażacka 160 m
- ul. Bugowa 80 m
- ul. Piaskowa 520 m
- ul. Duboisa 360m
- ul. Sadowa 760 m
- ul. Polna 440 m
- ul. Mostowa 300 m

oraz w Homotach 260m.

Łącznie długość kanalizacji deszczowej wynosi 5210 m.

5.3. Gospodarka odpadami stałymi

W gminie Mielnik funkcjonuje jedno gminne wysypisko odpadów stałych i płynnych, zlokalizowane na gruntach wsi Mielnik – działka nr 5048. Zgodnie z mapą ewidencyjną gruntów jest to obszar leśny.

Powierzchnia wysypiska wynosi 1,05 ha. Wysypisko jest ogrodzone i posiada komorę składowania odpadów stałych i wylewisko. Funkcjonuje od 1975 r.. Dozór nad wysypiskiem pełni Urząd Gminy w Mielniku. Szacunkowa ilość odpadów przyjmowanych w ciągu roku na składowisko wynosi ok. 860 m³, co przy zakładanej gęstości odpadów 0,32 Mg/m³ daje wielkość 270 Mg. Dzienna ilość odpadów waha się w granicach 1 Mg. Nagromadzona ilość odpadów wynosi ok. 8 tys. m³.

Porządkowanie wysypiska – rozplanowywanie i przysypywanie ziemią nagromadzonych odpadów odbywa się w miarę potrzeb. Odpady na gminne wysypisko wywożone są z miejscowości Mielnik, Adamowo i Mętna przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Mielniku na podstawie podpisanych umów z mieszkańcami.

W wojewódzkim i powiatowym planie gospodarki odpadami składowisko odpadów zostało przewidziane do modernizacji. Przewidywany termin zamknięcia wysypiska to rok 2009.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Mielnik ustalona strefa ochrony sanitarnej wynosi 300 m wokół wysypisk. W obrębie strefy na gruntach ornych ogranicza się uprawę owoców miękkich i warzyw spożywanych w stanie surowym, zbóż, nowych plantacji sadowniczych i pastwisk.

Pozostawia się bez ograniczeń wykorzystanie do uprawy roślin okopowych. Na terenach leśnych występuje ograniczenie zbierania runa leśnego.

Na terenie gminy istnieje 9 wiejskich wysypisk odpadów stałych o charakterze tymczasowych składowisk. Wysypiska wiejskie są obwałowane i mają przygotowane wjazdy. Odpady mieszkańcy wywożą we własnym zakresie.

W Gminie Mielnik brak jest składowisk przygotowanych do zdeponowania odpadów poakcyjnych, szczególnie w sytuacjach, gdy nie jest ustalony sprawca lub istnieją trudności z wyegzekwowaniem od niego utylizacji odpadów.

5.4. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy rozmieszczona jest sieć gazowa średniego ciśnienia o długości 18533m i niskiego ciśnienia 573 m. Łączna długość sieci wynosi 19106 m, co stanowi 9,738 km na 100 m².

Do sieci przyłączonych jest 156 mieszkań, w tym 27 do sieci niskiego ciśnienia i 129 do średniego.

5.5. Elektroenergetyka

Źródłem zasilania w energię elektryczną gminy jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/15 kV w m. Siemiatycze.

Istniejące źródło zasilania w pełni pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej gminy.

Na terenie gminy zlokalizowane są 42 stacje transformatorowe, w tym 41 słupowych i jedna wieżowa. Na przestrzeni lat 1994-1999 obserwowano się wyrównany poziom obciążenia transformatorów.

Główne układy zasilające gminę napowietrznie to:

Siemiatycze – Adamowo – Bielsk Podlaski – 110 kV

Siemiatycze – Mielnik – Niemirów – 15 kV

Siemiatycze – Mielnik – Adamowo – Czeremcha – 15 kV.

Linia Siemiatycze – Mielnik jest w trakcie modernizacji, która ma zostać zakończona do końca 2005r.

Na obszarze Gminy Mielnik zlokalizowana jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/15 kV we wsi Adamowo, która nie jest własnością Zakładu Energetycznego Białystok S.A., jak w/w w Siemiatyczach lecz Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. i pracuje na potrzeby wyżej cytowanego przedsiębiorstwa.

5.6. Ciepłownictwo

Na terenie Gminy Mielnik zlokalizowanych jest 12 źródeł wytwarzania energii cieplnej, obsługującej głównie obiekty użyteczności publicznej. Zaspokajają one lokalne potrzeby mieszkańców w tym zakresie. Jednakże wskazana byłaby stopniowa rezygnacja z paliw stałych na rzecz paliw ekologicznych.

5.7. Telekomunikacja

Na początku lat dziewięćdziesiątych Gmina Mielnik miała najgorszą sieć telefoniczną wśród okolicznych gmin i w rejonie Siemiatycz. W ciągu ostatnich lat w gminie zlokalizowano dwie nowoczesne cyfrowe centrale abonenckie i podłączono 400 abonentów. Obecnie każde gospodarstwo rolne i inne podmioty mogą uzyskać dostęp do numerów praktycznie bez ograniczeń.

Na terenie gminy zainstalowane są bazowe stacje telefonii komórkowej. Obecność tych urządzeń pozwala uzyskać łączność mieszkańcom gminy jak również ma to znaczenie dla turystów przybywających na te tereny.

System telefonii komórkowej jest częścią infrastruktury technicznej rozwijającej się w ostatnich latach bardzo dynamicznie.

6. KOMUNIKACJA

6.1. Układ drogowy

Przez teren Gminy Mielnik przebiega ogółem 120 km dróg w tym: dróg krajowych, dróg powiatowych i gminnych. Najważniejszy szlak komunikacyjny łączący gminę z miastem powiatowym Siemiatycze i z drogą krajową nr 19 Białystok – Lublin. W porównaniu z sąsiednimi gminami Mielnik ma proporcjonalnie najmniej dróg utwardzonych w powiecie Siemiatycze. Jakość dróg i potrzeba ich modernizacji to jeden z głównych problemów rozwoju gminy.

W strukturze dróg Gminy Mielnik znajdują się:

1. drogi wojewódzkie:

- ✓ droga nr 19 – Adamowo – granica państwa,
- ✓ droga nr 640 – Szumiłówka – Kajanka.
- ✓

2. drogi powiatowe:

- ✓ droga nr 1768B – Siemichocze- Wilanowo
- ✓ droga nr 1769B – Tokary – Klukowicze – Zubacze – Stawiszcz
- ✓ droga nr 1770B – Wilanowo – droga 1769B
- ✓ droga nr 1771B – Radziwiłłówka – droga 1765B Augustynka
- ✓ droga nr 1781B – Maćkowicze – Osłowo – Sutno – Niemirów
- ✓ droga nr 1784B – Radziwiłłówka – Mielnik
- ✓ droga nr 1785B – Mielnik – Mętna – Adamowo
- ✓ droga nr 1786B – Mielnik - Wajków

6.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren Gminy Mielnik przebiegają używane linie kolejowe w kierunkach Czeremcha – Hajnówka, Czeremcha – Bielsk Podlaski – Białystok, Siedlce – Warszawa. Są to połączenia ze stacji Siemiatycze.

6.3. Komunikacja autobusowa

Gminę Mielnik obsługuje Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Siemiatyczach.

W chwili obecnej funkcjonują 4 linie:

- ✓ Siemiatycze – Mielnik – Hajnówka – Białystok
- ✓ Siemiatycze – Mielnik – Niemirów
- ✓ Siemiatycze – Mielnik – Wąjków
- ✓ Siemiatycze – Mielnik – Klukowicze.

Na terenie gminy nie ma dworca autobusowego. Ruch pasażerski odbywa się na przystankach autobusowych.

III ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH (SWOT) GMINY MIELNIK

Mocne strony
<ul style="list-style-type: none">
- bogata historia obszaru,
- bogate dziedzictwo kulturowe, które może służyć jako atrakcja turystyczna i znak szczególny Gminy,
- czyste i mało zmienione działalnością człowieka środowisko naturalne,
- różnorodność biologiczna terenu ,
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, w tym występowanie terenów chronionych Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego,
- występowanie naturalnych złóż kredy,
- dobre warunki do rozwoju turystyki aktywnej oraz transgranicznej,
- włączenie terenu Gminy w zintegrowany system internetowy,
- konsekwentne modernizowanie i rozbudowywanie infrastruktury technicznej,
- rosnące zaangażowanie w kształtowanie polityki promocyjnej Gminy,
- niemal stuprocentowe zaopatrzenie mieszkańców Gminy w gaz ziemny
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">
- stopniowe wyludnianie się terenów,
- starzenie się społeczeństwa Gminy,
- migracja młodzieży wiejskiej do miast,
- braki w infrastrukturze (brak kanalizacji, oczyszczalni ścieków, niezadawalający stan dróg , niezorganizowana gospodarka odpadami),
- słabo rozwinięta baza turystyczna i sportowo-rekreacyjna,
- występujące niedostatki w polityce promocyjnej,
- słaba kondycja instytucji otoczenia rolnictwa,
- brak szkolnictwa średniego,
- rozdrobnienie struktury agrarnej,
- niski poziom dochodów z gospodarstw rolnych,
- brak rozwiniętego przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie Gminy,
- duża odległość od większych ośrodków miejskich i usług wyższych.

Szanse
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne – bezpośrednia styczność ze wschodnią granicą Unii Europejskiej, - korzystne warunki do rozwoju rolnictwa i turystyki ekologicznej, - korzystne warunki do rozwoju agroturystyki, - atrakcyjne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Bug, - tworzenie wszechstronnych kierunków do rozwoju turystyki, - rozbudowa infrastruktury technicznej, - zdobycie statusu gminy uzdrowiskowej, - inwestycja w źródła wód solankowych, - członkostwo w Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej, - rozwój współpracy międzynarodowej w ramach regionu.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - trudne perspektywy rozwoju produkcji rolnej oraz niska opłacalność tej produkcji, - zmniejszający się popyt na produkty rolne, niskie ceny tych produktów, - wysokie koszty utrzymania oświaty, - częste zmiany przepisów prawnych, - utrzymujące się niekorzystne tendencje demograficzne, - wysoka cena kapitału, - nadmierny fiskalizm w polityce gospodarczej państwa, - słaba kondycja instytucji zajmujących się rozwojem obszarów wiejskich, - brak dogodnych połączeń komunikacyjnych z większymi ośrodkami miejskimi.

IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

1. BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WRAZ Z KANALIZACJĄ W MIELNIKU

CEL : Zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji

PRZEZNACZENIE : Podniesienie standardu życia mieszkańców gminy oraz poprawa konkurencyjności podmiotów gospodarczych poprzez uregulowanie gospodarki ściekowej

HARMONOGRAM REALIZACJI :

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej – do roku 2008
- 2) przetarg na wykonanie inwestycji - do roku 2009
- 3) wykonanie projektu - lata 2009-2011
- 4) rozliczenie projektu - do roku 2012

Kwota końcowa i źródło pozyskania – 16mln złotych ; planowane źródła finansowania inwestycji to: PROW, RPOWP, środki własne.

2. ADAPTACJA BUDYNKU KINA NA MUZEUM

CEL : Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy

PRZEZNACZENIE : Zrealizowany projekt przeznaczony będzie dla kultywowania lokalnych tradycji, zachowania i prezentacji dziedzictwa kulturowego gminy.

HARMONOGRAM REALIZACJI :

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej – do roku 2008
- 2) przetarg na wykonanie inwestycji - do roku 2009
- 3) realizacja projektu - lata 2009-2010
- 4) rozliczenie projektu - do roku 2011

Kwota końcowa i źródło pozyskania – 1 500 tys zł; otych ; planowane źródła finansowania inwestycji to: PROW i środki własne

3. ZAGOSPODAROWANIE SKWERU PRZY PLACU KOŚCIUSZKI W MIELNIKU

CEL : Podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości oraz poprawa jej walorów estetycznych

PRZEZNACZENIE : Zrealizowany projekt służyć będzie ogółowi mieszkańców oraz przebywającym na terenie Mielnika gościom jako miejsce spacerów, spotkań i organizacji imprez kulturalnych

HARMONOGRAM REALIZACJI :

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej – do roku 2008
- 2) przetarg na wykonanie inwestycji – rok 2008
- 3) realizacja zadania - lata 2008-2009
- 4) rozliczenie projektu - do roku 2009

Kwota końcowa i źródło pozyskania – 420 tys. złotych ; planowane źródła finansowania inwestycji to : PROW, RPOWP, środki własne

4. BUDOWA ZESPOŁU OBIEKTÓW SPORTOWO- REKREACYJNYCH W MIELNIKU

CEL : Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych miejscowości, jej walorów krajobrazowych i kulturowych dla poszerzenia oferty turystycznej i rozwoju działalności gospodarczej

PRZEZNACZENIE : Projekt przeznaczony jest dla stworzenia kompleksowej, atrakcyjnej bazy rekreacyjnej zarówno dla turystów jak i mieszkańców, ale przede wszystkim służyć powinien wszechstronnemu rozwojowi fizycznemu dzieci i młodzieży

HARMONOGRAM REALIZACJI :

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej – do roku 2009
- 2) przetarg na wykonanie inwestycji - do roku 2010
- 3) termin realizacji projektu - lata 2010-2012
- 4) rozliczenie projektu - do roku 2013

Kwota końcowa i źródła pozyskania – 4mln złotych; planowane źródła finansowania inwestycji to PROW, RPOWP, środki własne.

5. BUDOWA ULIC W MIELNIKU : BIAŁEJ, TARASOWEJ, GÓRNEJ, ZASZKOLNEJ i POPLAW

CEL : Podniesienie standardu życia mieszkańców gminy i warunków konkurencyjności podmiotów gospodarczych działających w gminie poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej

PRZEZNACZENIE : Podniesienie standardu życia mieszkańców miejscowości i jej atrakcyjności inwestycyjnej, polepszenie płynności jazdy i poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz dojazdu do nieruchomości

HARMONOGRAM REALIZACJI :

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej – do roku 2010
- 2) przetarg na wykonanie inwestycji - do roku 2010
- 3) termin realizacji projektu - lata 2010-2015
- 4) rozliczenie projektu - do roku 2015

Kwota końcowa i źródła pozyskania –ok.5mln złotych.